

Zbyt cenne, by je wyrzucać

PlasticsEurope

Tworzywa sztuczne to prawdziwi mistrzowie pod względem oszczędności zasobów, ponieważ jest to materiał pozwalający zaoszczędzić więcej surowców kopalnych, niż zużywa się do jego produkcji. Dodatkowo, można z nich odzyskiwać energię.

W roku 2010 światowa produkcja tworzyw sztucznych wzrosła w stosunku do roku 2009 o 15 mln ton (6%), osiągając wielkość 265 mln ton. Jest to potwierdzenie długoterminowej prognozy wzrostu produkcji tworzyw, kształtującego się w ciągu ostatnich dwudziestu lat na poziomie 4,5% rocznie. W 2010 roku produkcja tworzyw sztucznych w Europie osiągnęła 57 mln ton – 22% światowej produkcji – a Chiny wyprzedziły kontynent europejski, stając się największym producentem tworzyw z udziałem na poziomie 23,5%.

Innowacje

Branża tworzyw sztucznych odgrywa również ważną rolę z punktu widzenia wzrostu gospodarczego dzięki innowacjom w wielu sektorach europejskiej gospodarki m.in. w motoryzacji, przemyśle elektrycznym i elektronicznym, budownictwie oraz produkcji żywności i napojów.

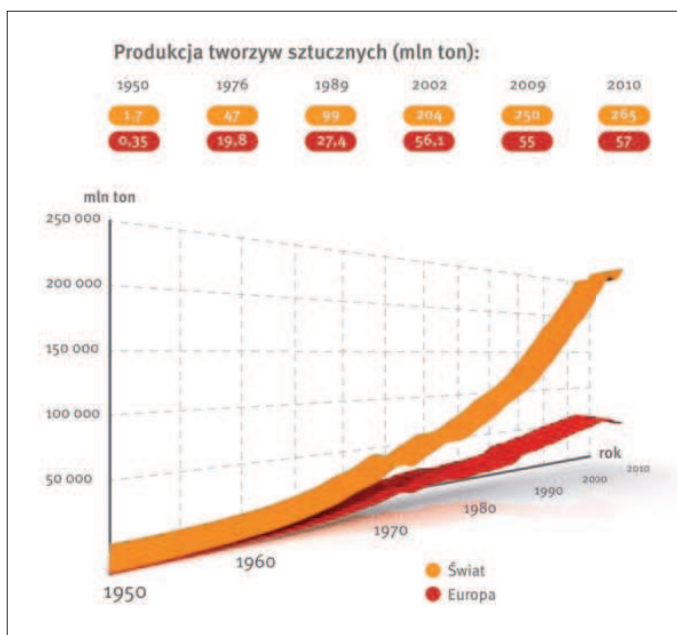
Tworzywa sztuczne to prawdziwi mistrzowie pod względem oszczędności zasobów, ponieważ jest to materiał pozwalający zaoszczędzić więcej surowców kopalnych, niż zużywa się do jego produkcji. Innymi słowy „więcej znaczy mniej”. Dla przykładu – zastąpienie tworzyw materiałami alternatywnymi spowodowałoby wzrost zużycia energii o 46%, wzrost emisji dwutlenku węgla również o 46%, a także oznaczałoby wzrost ilości odpadów w całej Unii Europejskiej o 100 mln ton rocznie. Można się spodziewać, że popularność tworzyw sztucznych jako materiału będzie wzrastać, ponieważ dzięki swoim unikalnym właściwościom będzie on znajdować coraz więcej innowacyjnych zastosowań. Długoterminowo w skali światowej prognozowany jest 4% wzrost zużycia per capita. Pomimo wysokiego wskaźnika wzrostu w Azji i nowych krajach członkowskich UE, zużycie na mieszkańca utrzymuje się tam na znacznie niższym poziomie niż w bardziej rozwiniętych regionach przemysłowych.

Zastosowania tworzyw sztucznych

W 2010 roku zapotrzebowanie europejskich producentów wzrosło do 46,4 mln ton, czyli o 4,5% w porównaniu do roku 2009. Względny udział poszczególnych segmentów zastosowań pozostał zasadniczo niezmienny w stosunku do lat poprzednich – w dalszym ciągu największym segmentem były opakowania z udziałem 39%. Udział ten jest jednak mniejszy niż rok wcześniej (40,1%), co wynika z szybszego rozwoju w 2010 roku w porównaniu z 2009 r. zastosowań o charakterze technicznym. Za branżą opakowaniową znalazły się kolejno: budownictwo (20,6%), motoryzacja (7,5%) oraz przemysł elektryczny i elektroniczny (5,6%). Pozostałe segmenty zastosowań to sport, zdrowie i bezpieczeństwo, rozrywka i wypoczynek, rolnictwo, budowa maszyn, produkcja urządzeń AGD oraz meble.

Światowy import i eksport

Unia Europejska od wielu lat jest ważnym eksporterem netto tworzyw sztucznych (tworzyw pierwotnych i produktów przetworzonych). W latach 2000-2010 saldo

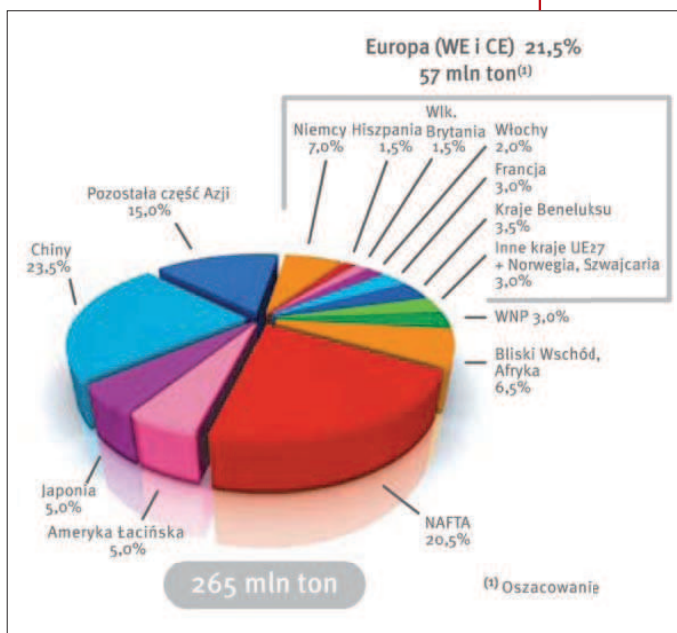

Rys. 1. Światowa produkcja tworzyw sztucznych w latach 1950-2010
Źródło: PlasticsEurope Market Research Group (PEMRG)

obrotów wzrosło o ponad 100%, a łączna nadwyżka handlowa w 2010 roku wyniosła 15,7 miliarda euro. Pomimo malejącego zatrudnienia oraz utraty na rzecz Chin pozycji największego producenta, europejski przemysł tworzyw sztucznych wciąż jest kluczową branżą przyczyniającą się do nadwyżki handlowej osiągananej przez Unię Europejską.

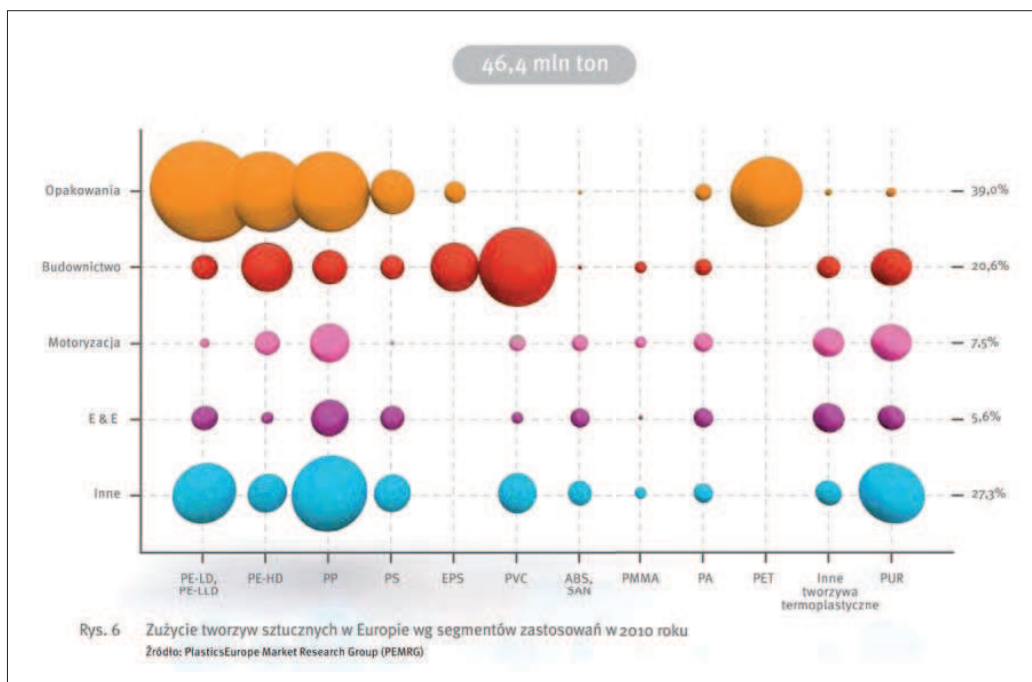
Największymi odbiorcami nieprzetworzonych tworzyw sztucznych pozostają Chiny (razem z Hongkongiem), Turcja, Rosja oraz Szwajcaria. Produkty przetworzone były eksportowane z Unii Europejskiej przede wszystkim do Szwajcarii, Rosji oraz USA.

Rys. 2. Światowa produkcja tworzyw sztucznych w 2010 roku
Źródło: PlasticsEurope Market Research Group (PEMRG)

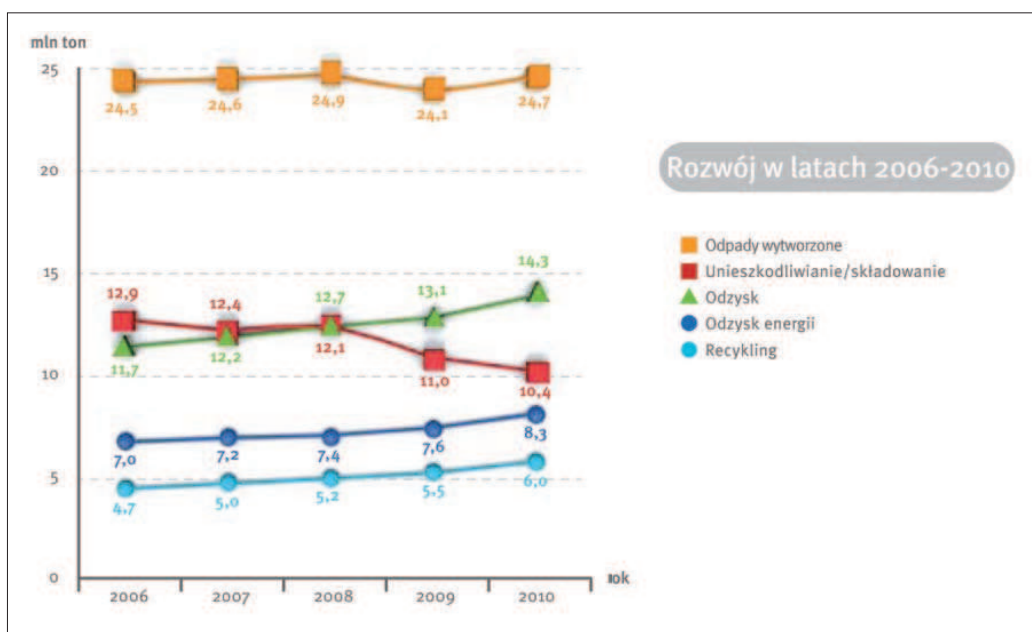

tworzywa sztuczne

Rys. 3. Zużycie tworzyw sztucznych w Europie wg segmentów zastosowań w 2010 roku
Źródło: PlasticsEurope Market Research Group (PEMRG)

Rys. 4. Łączny recykling i odzysk odpadów z tworzyw sztucznych w latach 2006-2010
Źródło: Consultic

Trwały postęp w odzysku

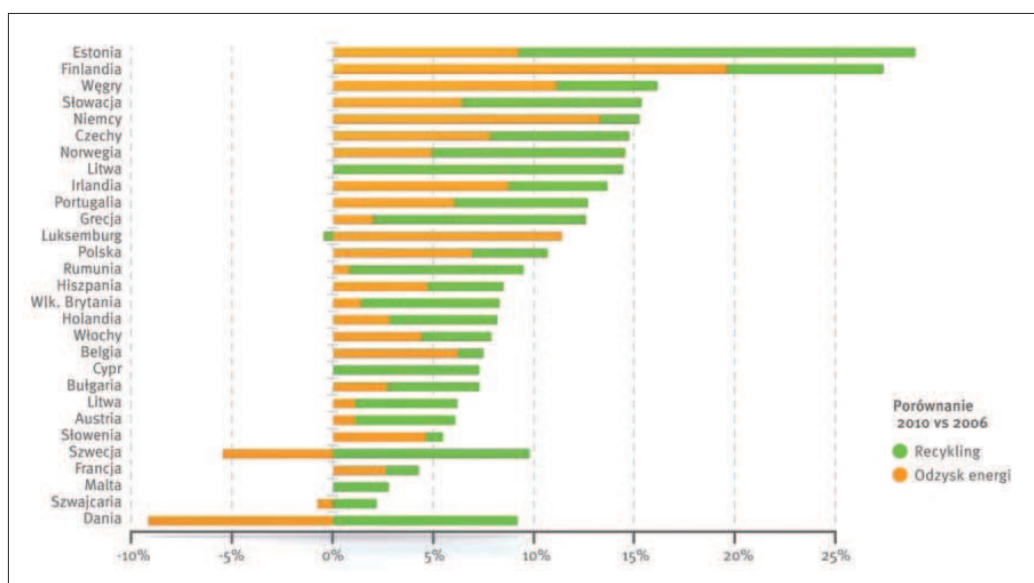
Pełne wykorzystanie wartości odpadów tworzyw sztucznych wymaga łączenia różnych opcji gospodarki odpadami. Rozwiązania różnią się w zależności od państw i ich infrastruktury, krajowych strategii gospodarki odpadami oraz dostępnych technologii. Ważnym elementem gospodarki odpadami tworzyw sztucznych jest społeczna akceptacja zasady, że należy efektywnie wykorzystywać zasoby oraz że odpady tworzyw sztucznych są cennymi surowcami, których nie należy marnować na składowiskach

odpadów. To nie przypadek, że we wszystkich dziewięciu krajach z najlepszym odzyskiem odpadów tworzyw sztucznych obowiązują restrykcyjne przepisy dotyczące składowania. Gdyby ograniczenia takie rozciągnąć na pozostałe kraje Europy, stałyby się one silnym bodźcem do wzrostu wskaźników recyklingu i odzysku aż do osiągnięcia 100%. Każda strategia służąca poprawie gospodarki odpadami powinna obejmować zarówno recykling, jak i odzysk energii. Z odpadów tworzyw sztucznych nienadających się do recyklingu z powodów środowiskowych lub

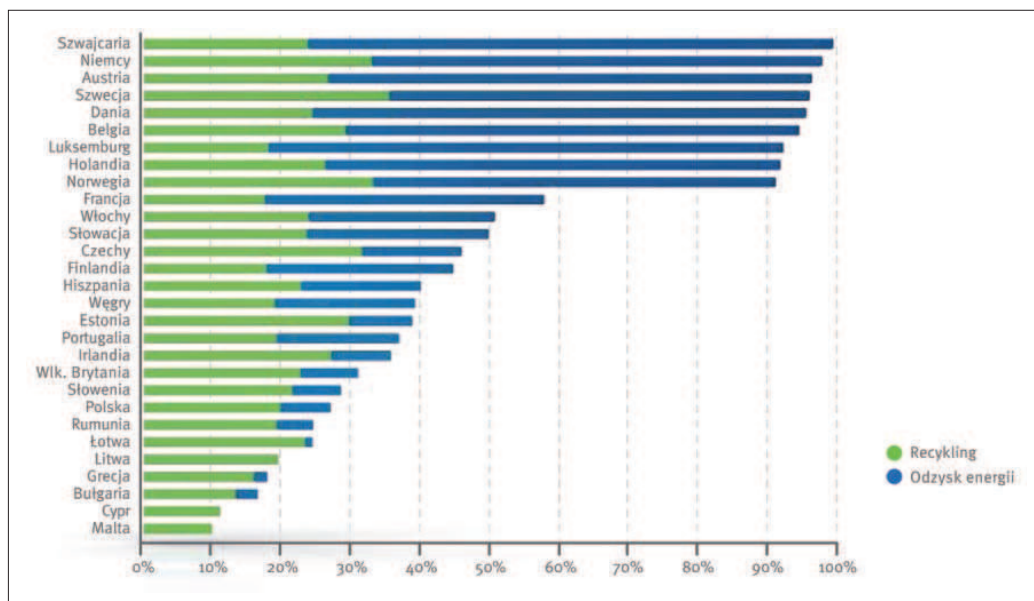
ekonomicznych, należy produkować paliwa alternatywne, aby odzyskać wartość energetyczną tych odpadów. Kraje, w których obecnie cenne odpady trafiają na wysypiska, mogłyby dzięki tym odpadom pozyskać cenne źródło energii oraz bardziej efektywnie wykorzystywać zasoby, inwestując w rozbudowę infrastruktury do recyklingu i produkcji energii z odpadów. Od kilkunastu lat w Europie obserwuje się stały postęp w zakresie odzysku odpadów tworzyw sztucznych, choć tempo tych zmian jest powolne. Wzrost wskaźników recyklingu i odzysku wynosi około 2,5% rocznie. Wiele państw członkowskich UE musi zwiększyć starania, aby zmniejszyć do roku 2020 ilości tworzyw sztucznych kierowanych na składowiska odpadów.

Największy wzrost poziomu odzysku odnotowano w Estonii – 29% i w Finlandii 27%. Kraje, którym udało się zwiększyć poziom odzysku o około 15%, to: Węgry,

Słowacja, Niemcy, Republika Czeska, Norwegia i Litwa. Z kolei Dania, Szwajcaria, Malta, Francja i Szwecja poprawiły swoje wskaźniki o mniej niż 5%, przy czym w Danii, Szwecji i Szwajcarii, gdzie już w 2006 roku niewiele odpadów tworzyw sztucznych unieszkodliwiano poprzez składowanie, nastąpiło zmniejszenie odzysku energii na rzecz recyklingu. Wynoszący 66% wskaźnik recyklingu i odzysku odpadów opakowaniowych jest większy niż wskaźnik dla wszystkich tworzywowych odpadów (wynoszący 58%) – co wynika z podejmowanych od dłuższego czasu działań mających na celu zwiększenie recyklingu i odzysku tej grupy odpadów. W przypadku odpadów opakowaniowych wskaźniki recyklingu i odzysku energii są zbliżone do siebie (32 i 33%), podczas gdy dla wszystkich odpadów tworzyw sztucznych znacznie większą rolę odgrywa odzysk energii (24 i 34%).

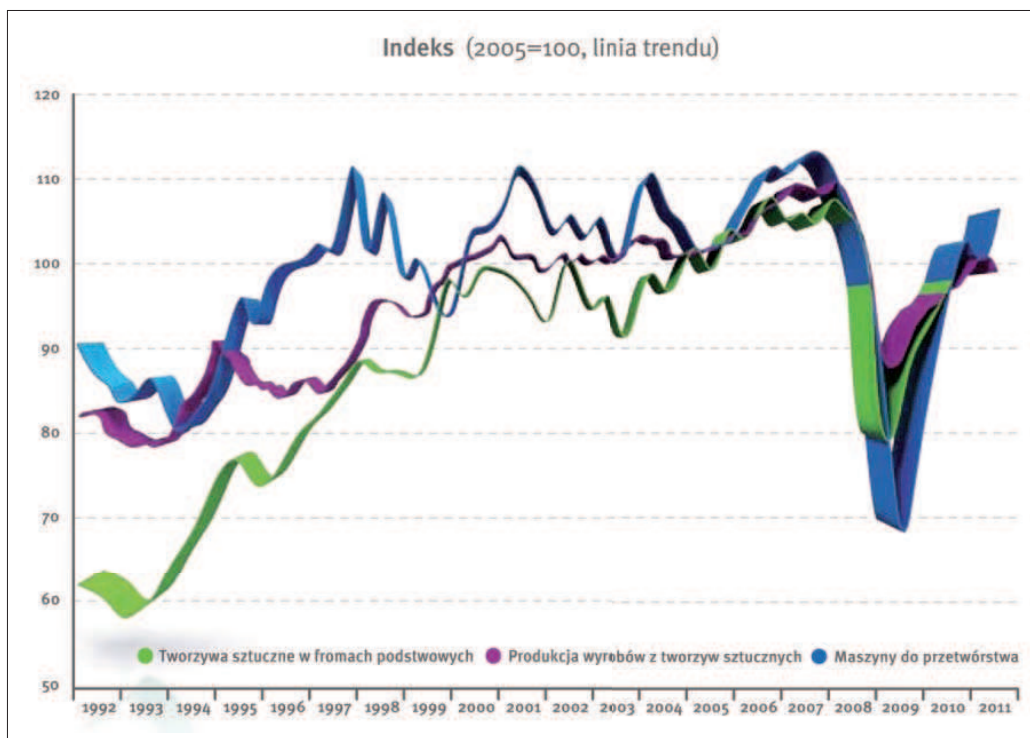

Rys. 5. Zmiana całkowitego wskaźnika odzysku wg krajów w latach 2006-2010 (dotyczy pokonsumenckich odpadów tworzyw sztucznych)
Źródło: Consultic

Rys. 6. Całkowity wskaźnik odzysku krajów w 2010 roku (dotyczy pokonsumenckich odpadów opakowań z tworzyw sztucznych)
Źródło: Consultic

Rys. 7. Produkcja w branży tworzyw sztucznych w UE27
 Źródło: Eurostat / (PlasticsEurope Market Research Group (PEMRG))

Rok 2011 – opór przed gospodarczą recesją

W 2011 roku europejska branża tworzyw sztucznych kontynuowała proces wychodzenia z gospodarczej recesji, zwłaszcza w zakresie wyrobów z tworzyw sztucznych. Z końcem wiosny tempo wychodzenia z kryzysu uległo spowolnieniu wskutek zmniejszenia zapasów oraz nie-

pewności co do dalszego rozwoju sytuacji ekonomicznej w Europie. Od drugiej połowy 2010 roku tempo wychodzenia z kryzysu różniło się w poszczególnych sektorach. Produkcja tworzyw sztucznych (tworzyw pierwotnych i przetworzonych) rosła aż do początku 2011 roku, jednak od marca 2011 zaczęła maleć. Natomiast od początku roku 2011 roku utrzymuje się ciągły wzrost zapotrzebowania na urządzenia do przetwórstwa tworzyw sztucznych. W branży urządzeń elektrycznych oraz w motoryzacji trwa tendencja wzrostowa w zakresie zużycia tworzyw sztucznych. W budownictwie, po miesiącach zmniejszającego się w 2010 roku zapotrzebowania na tworzywa sztuczne, na początku 2011 roku nastąpił wzrost, który obecnie ustabilizował się. Popyt ze strony bardziej stabilnej branży spożywczej utrzymywał się na stałym poziomie. W drugiej połowie 2010 roku eksport tworzyw sztucznych zaczął wzrastać, osiągając maksimum pod koniec roku. Najnowsze dane dotyczące wyrobów z tworzyw sztucznych wskazują na stabilizację eksportu i wzrost importu, można więc spodziewać się zmniejszenia nadwyżki handlowej w porównaniu z rokiem 2010. Wzrasta również eksport materiałów do recyklingu, i to na tyle dynamicznie, że europejskie firmy zajmujące się recyklingiem zaczynają mieć kłopoty z pozyskaniem surowca. Po okresie silnego wzrostu zapotrzebowania na początku 2011 roku zarówno na tworzywa sztuczne, jak i na wyroby z tworzyw sztucznych pojawiły się ostatnio oznaki zmiany tego trendu. Biorąc pod uwagę bardzo niepewne perspektywy gospodarcze, niezwykle trudno jest przewidzieć, jak będzie wyglądała pozostała część roku.

Źródło: Publikacja *PlasticsEurope: Tworzywa sztuczne – fakty 2011.*

JAK KSZTAŁTUJĄ SIĘ ODZYSKIWANE TWORZYWA W LICZBACH

Dzięki coraz lepszej gospodarce zużytymi tworzywami sztucznymi oraz rosnącej świadomości społecznej, ilość tworzyw kończących swój cykl życiowy na składowiskach odpadów systematycznie maleje, pomimo odnotowanego w 2010 roku wzrostu ilości odpadów pokonsumenckich o 2,5%.

- Łączna produkcja tworzyw sztucznych w Europie osiągnęła 57 mln ton. Jest to wzrost o prawie 4% w porównaniu do 2009 roku.
- Zapotrzebowanie branży przetwórczej wyniosło 46,4 mln ton, tj. wzrosło o 4,5% w stosunku do roku 2009.
- Ilość odpadów pokonsumenckich wzrosła w stosunku do roku 2009 o 2,5% do poziomu 24,7 mln ton, z czego 10,4 mln ton trafiło na wysypiska a 14,3 mln ton udało się poddać odzyskowi.
- Ilość odpadów poddanych recyklingowi wzrosła o 8,7% dzięki większej aktywności firm zajmujących się recyklingiem, a także dzięki programom zbiórki opakowań, zwiększającym aktywność obywateli.
- Ilość tworzyw sztucznych wykorzystanych w procesach odzysku energii wzrosła o 9,8%, głównie dzięki większemu wykorzystaniu pokonsumenckich odpadów tworzyw sztucznych do produkcji paliwa przeznaczonego dla elektrowni i cementowni.